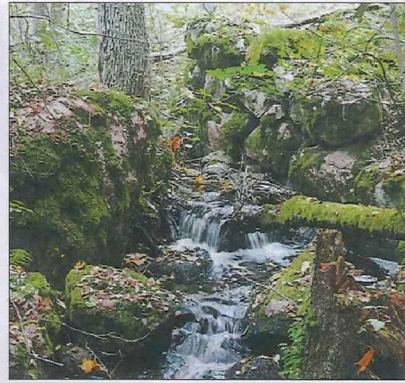

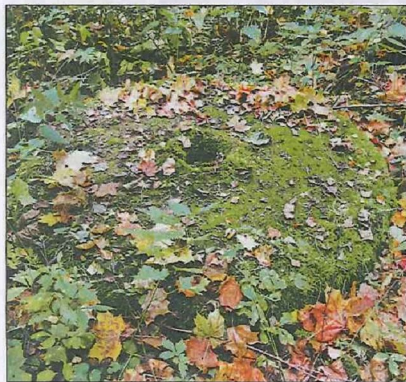
Alldeles intill vägen mot Blåvik vid färd från Boxholm ligger denna jättegräta.

Pålsbotallen, döpt efter backstugan Pålsbo, är den äldsta tallen i Blåvikskogen, 360 år!

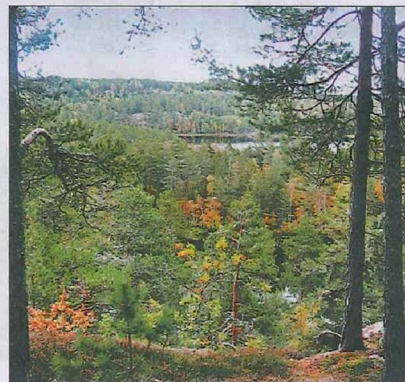
Kvarn, såg och en flötningsränna har funnits vid Flåskarp, idag är vattenflödet ringa.

Vid den kvarn som legat vid Flåskarp ligger fortfarande två kvarnstenar kvar på marken.

Det är en riktigt vacker stig som går fram mellan sjöarna Kleven och Häggarpasjön.

Den som tar sig upp på Klevaberget bjuds på en storslagen utsikt.

Upptäcksfärd på Norrsjölandet

Glömda kolmilor, slusasten, torpruiner och annat spännande

BOXHOLM (LT)

Hösten är en härlig tid att njuta av naturen, då råder hög klar luft, och sprakande vackra färger. Ett smart sätt är att njuta av naturen samtidigt som man tar del av skogarnas sevärdheter. I Blåviks skogar finns många torpruiner som alla bär på en historia, men där finns även andra saker som kan besökas. Men kom ihåg att det nu är en tid med mycket jägare i skogarna.

År 1880 bildades Blåviks socken, detta av delar ur socknarna Ekeby samt Torpa. Området som tidigare hörde till Torpa kallades då för Norrsjölandet, ett namn som nog inte är så känt idag. Numera säger nog de flesta Blåvikskogen då området förs på tal.

För boxholmarna är dessa skogar en populär tillflyktsplats då lugnet och naturen lockar. Här finns gott om fiskesjöar, bär och svamp, vandringsleder till exempel Östgötaleden men även en hel del lite udda sevärdheter.

I Blåvikskogarna har det arrangerats stora orienteringsrävlingar. Östgöta 3-dagars ägde rum 1987 med camping och mål vid Blåvik, och två år tidigare sprang Annichen Kringstad och den övriga

svenska orienteringseliten SM i längdistans på Norrsjölandet. Terrängen påminner litegrann om norrländska skogar.

Länstidningen gör en tur i området i början av oktober, alltså när naturens färger kanske är som allra vackrast. Det är dessutom en knapp vecka innan älgjägarna smyger ut till sina jaktpass.

Alldeles intill vägen mot Blåvik från Boxholm räknat finns en skylt med texten Jättegräta. En urholkning i berget syns tydligt, och på informationsskylten framgår att det krävs tre saker för att en jättegräta ska bildas. Rinnande vatten med tillräcklig strömningshastighet, en stationär virvel i vattnet, och kontinuerlig tillförsel av arbetsmaterial. Det rinnande vattnet kom från en isälva som troligen gick fram vid platsen för 10 000 år sedan. Trots beskrivningen känns det ju svårt att greppa hur det hela gick till.

Färden fortsätter, och jag parkerar nära Blåviksområdets kanske äldsta torp, Häggarp, det finns dokumenterat redan 1607. Jag tar mig upp på ett högt berg strax intill, Klevaberget. På bergets topp är det en storslagen utsikt över barrskogslandskapet och de båda sjöarna Kleven och Häggarpasjön.

Naturen kring sjöarna Tokken och Häggarpasjön är väldigt fin, inte minst denna höstdag då lövträd skiftar i

gult och rött. Östgötaleden passerar mellan sjöarna och det gör också en trevlig natur- och kulturstig som utgår från torpet Flåskarp och som Naturum Sommen iordningsställt. Det är en runda på 5,3 kilometer och där vandrar en kan ta del av informationstavlor av olika slag.

Färden går vidare och jag stannar till vid Flåskarp. Från Häggarpasjön rinner en bäck förbi Flåskarp och vidare till sjön Sommen. En skylt pekar mot Flåskarps kvarnruin, sannolikt tillkommen på 1600-talet. Den drevs med vattenhjul fram till år 1893, då infördes turbindrift och vid samma tid anlades också en såg vid Flåskarp. Även en flötningsränna för flötning av timmer från skogarna längre upp har funnits.

Kvarnens och sågens träbyggnader revs på 1940-tid. Ett par kvarnstenar liggande på marken samt andra fundament minner om den tid som varit. Idag är det svårt att förstå att vattenflödet kan ha räckt till såväl kvarn, såg och en flötningsränna.

Lösdrivare eller luffare var ju inte ovanliga i gången tid. Kanske var den man som kallades för Slusen en sådan. På Helgebo ägor finns ett stort flyttblock som än idag kallas för Slusasten, namngivet efter denne Slusen. Flyttblocket visar mot en bergvägg och det gör att ett tomrum bildas under stenen. Enligt Elis Kä-

géns bok, Kring Sommens stränder, så bodde Slusen om somrarna under flyttblocket. Namnet Slusen är ett öknamn, kanske tillkommet på grund av klädseln.

Den som känner till Blåvikskogarna kan i närheten av Jordgölarna och Storhagsjön hitta de glömda kolmilorna. Sten Nordquist skriver i sin bok Strövtåg i Boxholms skogar att han känner till fem utkolade och dämde milor. Träkolet från dessa milor ligger fortfarande orört.

Utifrån träd som växer på platserna bedömer Sten att kolningen av milorna bör ha skett för mer än 100 år sedan. Sten, liksom andra som besöker de glömda milorna, får många frågor på hjärnan men som det inte går att få svar på: "Varför tillvaratogs aldrig träkolet?" "Var det samma kolare till alla fem milorna?" "Inträffade det sjukdom, eller kanske dödsfall?"

Äldst i Blåvikskogarna är Pålsbotallen. Jag tar mig in på vägen mot Älmten för att hitta skylten som pekar till den 360 år gamla tallen, för så gammal är den enligt Boxholms skogar. Tallen var en liten planta när slaget vid Lützen ägde rum 1632. Namnet har den fått av backstugan Pålsbo som legat strax intill. Enligt vad som sägs så fick tallen stå kvar därför att människor var rädda att få i sig allt det onda som folk under lång tid hade satt in i trädet!

Förr i tiden så var det inte särskilt långt mellan stugorna i dessa skogsbygder. I området fanns det mot slutet av 1800-talet ungefär sjuttio torp, idag är det ett trettiotal kvar. Det måste ha varit väldigt kämpigt att vara torpare i de steniga Blåvikskogarna, och att bo i små stugor med stora familjer samt att få försörjning endast av det lilla som jorden gav.

I skogarna finns många spår av torparlivet. Jag besöker Aspedalen, en stuga belägen så ödsligt som tänkas kan. Idag är platsen idyllisk eftersom skogen inte riktigt tagit tillbaka området där torpet legat, och där fruktträderna blommar på våren. Stenrosen, jordkällaren, ladugårdens fundament och trappan in till torpet sätter fantasin i rörelse.

På platsen har det varit liv och rörelse i flera hundra år, idag kan det säkert gå lång tid mellan besöken av människor vid Aspedalen. Torpet fanns redan på 1770-talet och det var bebott in på 1940-talet.

Aspedalens historia liksom alla andra torp i området är beskrivna i Per-Anders Lundhs bok Mellan Liljeholmen och Somvik. Boken är som en bibel för den som vill forska och ta del av allt som det härliga Norrsjölandet har att bjuda på. Och det vill man ju gärna!

Text och bild: KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips i Boxholms kommun

Handarbetscafé

Välkommen på handarbetscafé på biblioteket vare lördag fram till den 30 april 2016. Har du kört fast i din stickning eller virkning kanske du kan få hjälp. Fika till självkostnadspris. Barnen är självklart också välkomna. Tid: Lördagar, kl 10-13. Plats: Boxholms bibliotek.

Författarbesök

- Sara Lövestam

Sara Lövestam berättar om sitt författarskap och sina böcker. Författarbesök på biblioteket. Pris 50 kronor inkl. fika. Föreningen Vänner emellan serverar fika från ca kl 18. Mjölby bokhandel finns på plats under kvällen och säljer Saras böcker. Tid: 10-28, kl 19-20. Plats: Boxholms bibliotek.

Vandring med Boxholmskorpen

Vandring ute i naturen. Tid ca tre timmar. Halvvägs rastar vi och avnjuter medhavd matsäck. Tid: 10-29, kl 9. Plats: Start vid Folkets hus.

Filosofiskt café

Den här kvällen samtalas vi kring temat Lycka. Vad är lycka? Vad gör oss lyckliga? Aktiviteten är en del av Götabibliotekens projekt Läs-va-gen! Ingen föransmälning. Tid: 11-04, kl 18-19.30. Plats: Boxholms bibliotek.

På scen: Dan Hylander och David Carlsson

Hösten 2009 satte Dan Hylander samman sitt första band på drygt 20 år och turnerar flitigt och framgångsrikt. Tid: 11-06, kl 19.30. Plats: Folkets hus.

Ola Wahlqvist: Svarlån

Ola Wahlqvist berättar och visar bilder från sin bok Svarlån – Boxholm och Mälexander. Berättelser, bilder och två musikstycken. Fika till självkostnadspris. Tid: 11-07, kl 11-12. Plats: Boxholms bibliotek.

MÖTESNOTIS

SPF Seniorerna Stenboken Boxholm har haft medlems-träff för oktober månad med ca 65 deltagare. Ordföranden Mona Brand informerade bland annat om den kommande ordförande-konferensen som äger rum i slutet av oktober. Resekommittén presenterade en kommande resa inklusive julbord med Viking Lines Cinderella. För underhållningen svarade Bernt Franzén från Linköping med rötter i Boxholm. Han tolkade Skånska Lasse och andra roliga gubbar, vilket uppskattades mycket av publiken.

Anita Kierman
sekreterare